

ML Primer

Amaru Cuba Gyllensten
amaru.cuba.gyllensten@ri.se

Ariel Ekgren
ariel.ekgren@ri.se

Data

Det viktigaste: data

För att kunna göra något med maskininlärning krävs det data. Ju mer desto bättre. Detta är både en självklarhet men också något som i praktiken ofta underskattas.

Ju mer högkvalitativ data desto bättre. Men vad är högkvalitativ?

Exempel på data

Bilder tillsammans med etiketter

Jättemycket fritext

Frågor och svar

E-mail tillsammans med etiketter

```
{  
  "id": 44,  
  "text": "Fiberoptik - Funktionsfordringar på anslutningsdon  
och passiva komponenter - Del 1: Allmänt och vägledning"  
}  
  
{  
  "id": 13,  
  "text": "Japp, då har tiden för den andra decembertävlingen  
passerat och det har kommit in en hel bunt med kreativa och  
fina bidrag!"  
}
```


Källa: <https://cs.stanford.edu/people/karpathy/cnnembed/>

Hur mycket data?

Datamängder för övervakad inlärning: 1000 exempel

Datamängder för oövervakad inlärning:

KBBert: 22GB text

GPT-3: 570GB text

CLIP: 400 million (image, text) pairs

Data-kvalité och tillgänglighet

Det är viktigt att datan har bra kvalité för att kunna använda den. Bra kvalite betyder många saker i det här sammanhanget.

- Att det finns tillräckligt många datapunkter
- Om man etiketterar datan, att de som gjort etiketterna har tydliga regler
- Att datan är sammanhängande

Bias

**Vill vi visa världen som den är
eller som vi vill att den skall vara?**

Maskininläring (ML)

Vad är maskininlärning?

Metoder som **lär** sig lösa problem från **data**.

Exempel:

- Bildigenkänning
- Rekommendationssystem
- Språkmodeller

Vad är maskininlärning?

Inom matematiken pratar man om funktioner $f(x)$.

ML handlar om att lära sig en matematisk funktion mellan data och svar.

Ett svar kan vara till exempel vara en etikett eller ett likhetsmått.

Vad är maskininlärning?

Matematiken som utgör modern ML är oftast linjär algebra och flervariabelanalys.

Vad är maskininlärning?

Brukar delas upp i tre fält beroende på datan, problemet och hur dessa relaterar till varandra.

- Övervakad inlärning (Supervised Learning)
- Oövervakad inlärning (Self-supervised Learning)
- Förstärkningsinlärning (Reinforcement Learning)

Övervakad inlärning

Om man har tillgång till indata och önskad utdata, kan man bygga en modell som lär sig mappningen indata - utdata.

Exempel:

- Bildigenkänning med indata (bilder) och utdata (etiketter), i.e. etiketterade bilder.

Tar ofta formen av klassificering eller regression.

Övervakad inlärning

Klassificering:

Att givet data försöka mappa det till en av flera fördefinierade klasser. t.ex. sifferigenkänning: Mappa bild till symboler.

Regression:

Att givet data försöka mappa det till en skalär, eller vektor. t.ex. mappa lägenhetsannonser till säljpris.

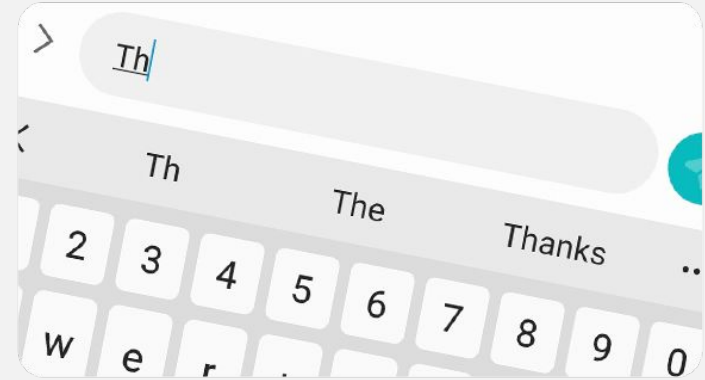
(Notera att klassificering ofta är enklare, då regression kräver antaganden om vad "närhet" är i den aktuella kontexten.)

Oövervakad inlärning

Om man har tillgång till data och vill finna struktur i datan så som den är.

Exempel:

- Språkmodellering, där datan är text och modellen lär sig att predicera nästa ord.
- Lära sig känna igen egenskaper hos bilder.

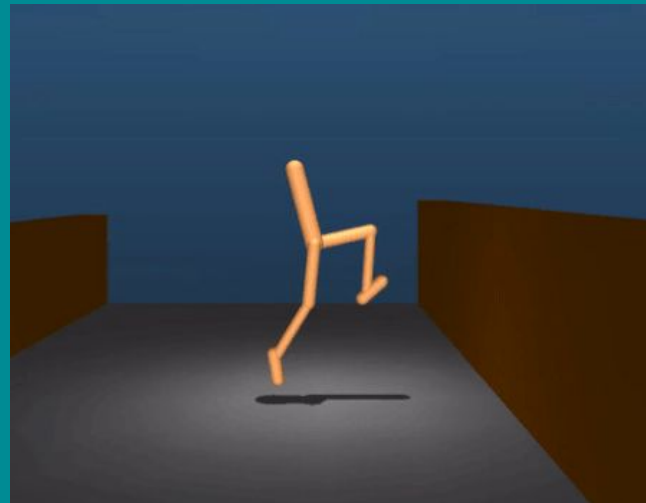

Förstärkningsinlärning

Om man har svårt att definiera vad som är rätt i stunden men vet ett långsiktigt mål. Till exempel om man har en agent som ska lära sig utföra handlingar i en miljö.

Exempel:

- Spel-AI, där agenter lär sig vilka handlingar som ska utföras i vilka situationer för att vinna.

Källa: <https://deepmind.com/blog/article/producing-flexible-behaviours-simulated-environments>

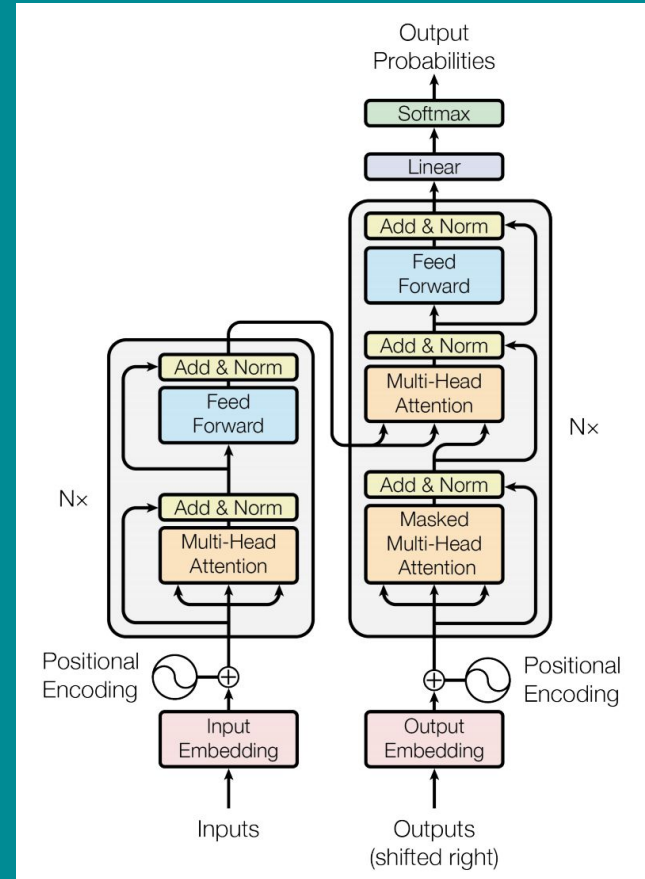

Neurala Nätverk

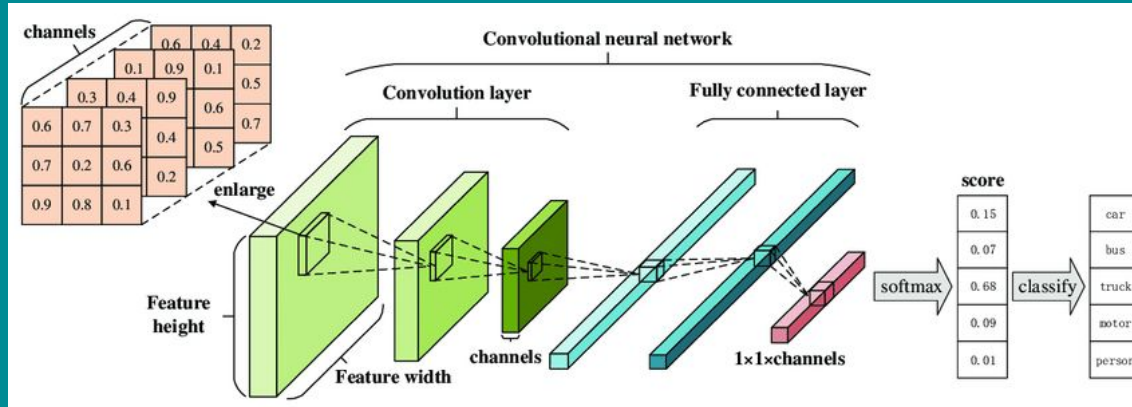
En typ av maskininlärning inspirerad av neuroner. Löser problemet som ett **optimeringsproblem**.

Exempel:

- Bildigenkänning

Bildigenkänning med Neurala Nätverk

Loss eller Felfunktion

$$\text{MSE} = \frac{1}{N} \sum_{i=1}^N (y_i - \hat{y}_i)^2$$

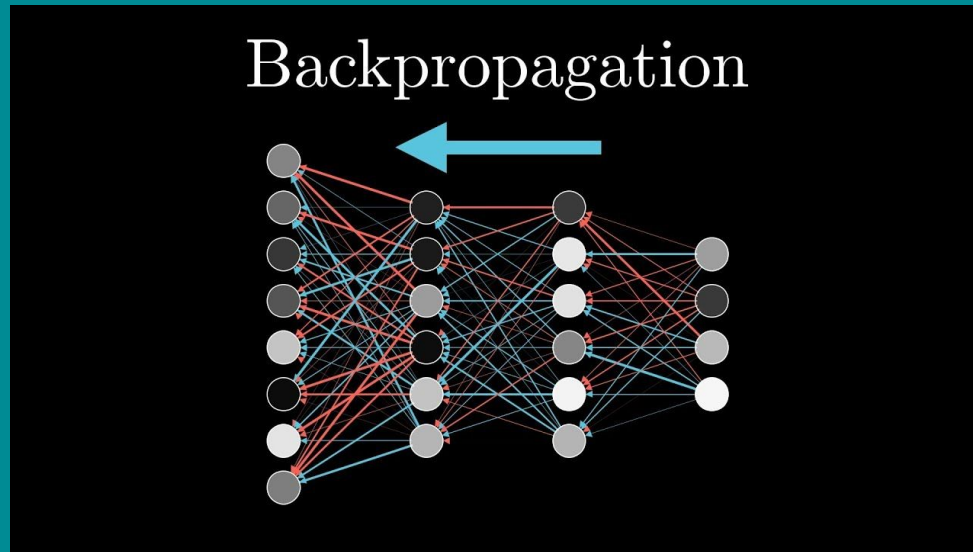
I korthet tränas neurala nätverk genom att hitta en parameterisering som minimerar en "loss", eller felfunktion.

I fallet klassificering ges lossen ofta av cross entropy: ett mått på hur en prediktion (i form av en sannolikhetsdistribution) överensstämmer med verkligheten.

I fallet regression ges lossen ofta av ett avståndsmått mellan det predicerade värdet och verkligheten.

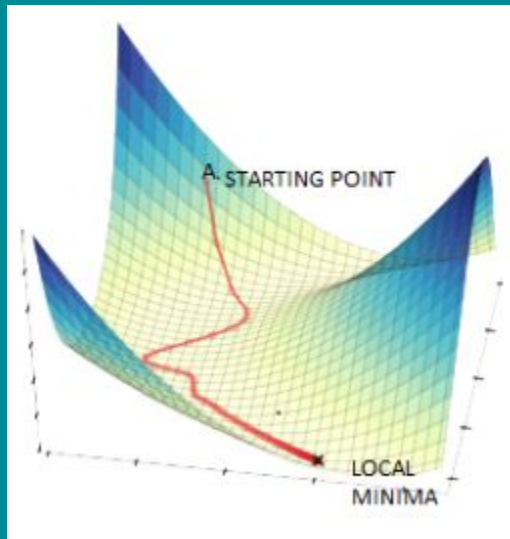
Backprop

Neurala nätverk är parameteriserade och differentierbara med avseende på dess parametrar. Detta innebär att när man beräknat lossen, kan beräkna gradienten.

Optimering

Man kan finna parametrar som minimerar lossen genom att uppdatera parametrarna med gradienten.

Modeller

Det finns väldigt många olika typer av maskininlärningsmodeller. Som alla har olika arkitekturer.

- Multi Layer Perceptrons
- Convolutions nät
- Transformers

Domäner

Det finns lika många domäner för ML som man kan komma på att applicera ML på.

Text, Ljud, Bild, Tidsserier, Finansiell data, med mera

Amaru Cuba Gyllensten

amaru.cuba.gyllensten@ri.se

Ariel Ekgren

ariel.ekgren@ri.se